

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl Komisijos komunikato Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Europos skaitmeninė darbotvarkė. Skaitmeninėmis technologijomis grindžiamas Europos augimas“

(COM(2012) 784 final)

(2013/C 271/24)

Pranešėjas **Thomas McDONOGH**

Europos Komisija, vadovaudamasi Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 304 straipsniu, 2013 m. kovo 18 d. nusprendė pasikonsultuoti su Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu dėl

Komisijos komunikato Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Europos skaitmeninė darbotvarkė. Skaitmeninėmis technologijomis grindžiamas Europos augimas“

COM(2012) 784 final.

Transporto, energetikos, infrastruktūros ir informacinės visuomenės skyrius, kuris buvo atsakingas už Komiteto parengiamąjį darbą šiuo klausimu, 2013 m. balandžio 30 d. priėmė savo nuomonę.

490-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2013 m. gegužės 22–23 d. (gegužės 22 d. posėdis), Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas priėmė šią nuomonę 156 nariams balsavus už ir 7 susilaikius.

1. Išvados ir rekomendacijos

1.1 Komitetas teigiamai vertina Komisijos komunikatą, skirtą Skaitmeninės darbotvarkės peržiūrai, nukreipiant pastangas į prioritetinių priemonių, kurių skubiai reikia imtis ekonomikos augimui ir darbo vietų kūrimui paskatinti, įgyvendinimą.

1.2 Europos ekonomika apimta krizės. Pasak Komisijos, ES-27 BVP augimas geriausiu atveju yra sustojęs, o euro zonoje 2013 m. jis sumažės dar 0,25 proc. Vasario mėn. nedarbas pasiekė rekordines aukštumas – 27 ES valstybėse narėse darbo neturi 10,9 proc. darbo jėgos arba daugiau kaip 26 milijonai žmonių⁽¹⁾. Didžiausia bedarbystė išlieka Graikijoje ir Ispanijoje, kur darbo neturi atitinkamai 26,4 proc. ir 26,3 proc. žmonių. Jaunimo nedarbas 27 ES valstybėse narėse sudaro 23,5 proc.

EESRK sutinka su Komisija, kad „(...) toks nepriimtinais didelis nedarbas yra tragedija; Europa privalo sutelkti visus turimus išteklius, kurti darbo vietas ir grįžti į tvaraus augimo kelią“⁽²⁾.

1.3 Nepaisant ekonomikos nuosmukio skaitmeninė ekonomika sparčiai auga ir kuria darbo vietas. Ir tikrai, informacinių ir ryšių technologijų (IRT) pramonė prognozuoja, kad dėl IRT įgūdžių trūkumo iki 2015 m. IRT sektoriuje Europoje atsiras 700 000 laisvų darbo vietų. Toks atsilikimas IRT įgūdžių srityje didelio nedarbo laikais yra pasibaisėtinas.

1.4 Europai žūt būtina reikia Skaitmeninės darbotvarkės – strategijos, kuri paspartintų atsigavimą ir paskatintų ilgalaikį, integracinį augimą, ypač daugiausia ekonominių sunkumų patiriančiuose ES regionuose. Pats laikas buvo strategiją persvarstyti

ir išsirinkti svarbiausias ekonominio augimo ir užimtumo skatinimo priemones.

1.5 Plačiajuostis ryšys yra būtina Skaitmeninės darbotvarkės įgyvendinimo infrastruktūra. Todėl Komitetas labai nusivylė šių metų vasario mėn. priimtu Tarybos sprendimu⁽³⁾ 2014–2020 m. daugiamečių finansinėje programoje nuo 9,2 milijardo eurų iki vos vieno milijardo eurų sumažinti pagal Europos infrastruktūros tinklų priemonę skaitmeninei infrastruktūrai ir paslaugoms skiriamą finansavimą. Taip sumažinus biudžetą per daugiamečią finansinę programą nebebus remiamas plačiajuosčio ryšio diegimas, nukentės skurdesni ir blogiau gyvenantys ES regionai ir dar labiau pagilės didėjantis skaitmeninis atotrūkis.

1.6 Komisijos komunikate išdėstyti plataus užmojo pasiūlymai Europos skaitmeninės transformacijos kliūtimis įveikti. Atėjus laikui EESRK apžvelgs konkrečius Komisijos komunikatus, skirtus pagrindinėms siūlomoms iniciatyvoms. Tik tada bus galima išsamiai pakomentuoti konkrečias priemones, jų tikėtiną poveikį ir galimas problemas.

1.7 EESRK mano, kad dėl laiko ir išteklių trūkumo keičiant Skaitmeninės darbotvarkės kryptį pirmenybę reikėtų teikti šioms augimo skatinimo priemonėms:

- užtikrinti prieinamą spartųjį interneto ryšį visiems piliečiams,
- didinti skaitmeninę įtrauktį ir skaitmeninį raštingumą,
- ugdyti IRT įgūdžius, sumažinti IRT įgūdžių atotrūkį, kurti darbo vietas ir remti verslumą,

⁽¹⁾ http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Unemployment_statistics

⁽²⁾ <http://www.euractiv.com/socialeurope/commission-calls-eu-unemployment-news-518852>

⁽³⁾ http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ec/135344.pdf

- didinti pasitikėjimą ir kibernetinį saugumą,
- saugoti privatumą ir asmens (ypač vaikų) saugumą internete,
- parengti vartotojams Skaitmeninių teisių chartiją,
- didinti visų visuomenės sluoksnių dalyvavimą politikos kūrimo ir įgyvendinimo procesuose,
- įgyvendinti efektyvią debesų kompiuterijos strategiją, įskaitant atitinkamą reglamentą,
- didinti pasaulinį konkurencingumą IRT ir skaitmeninių paslaugų srityje, užsibrėžus tikslą, kad Europos bendrovės taptų pasaulinės rinkos lyderėmis svarbių technologijų ir paslaugų srityje,
- pasinaudoti Europos GNSS projektu, Galileo ir EGNOS sinergija.

1.8 EESRK džiaugiasi, kad daugelis veiksmų, kurių Komitetas ragino imtis nuomonėse *Skaitmeninė rinka – augimo varomoji jėga* ⁽⁴⁾ ir *Įtrauki skaitmeninė vidaus rinka* ⁽⁵⁾, minimi komunikate, įskaitant plačiajuosčių ryšį, sąveikumą, interneto saugumą, tinklo neutralumą ir atvirą internetą, taip pat PVM sistemų suvienodinimą.

1.9 Kadangi labai svarbu visoje ES įdiegti spartųjį plačiajuosčių ryšį, Komitetas ragina Komisiją rekomenduoti keletą finansavimo priemonių, kuriomis būtų remiamas investicijų į plačiajuosčio ryšio infrastruktūrą spartinimas, ypač tais atvejais, kai įprastos rinkos užtikrinamos grąžos nepakanka privačiam finansavimui pritraukti.

1.10 Reikia nedelsiant diegti novatoriškus sprendimus, įskaitant platesnį belaidžio ryšio technologijų naudojimą, tuo paspartinant plačiajuosčio ryšio diegimą ir mažinant gilėjantį miesto ir kaimo vietovių skaitmeninį atotrūkį.

1.11 EESRK norėtų, kad Komisija patartų, kaip prieigą prie sparčiojo plačiajuosčio interneto būtų galima pripažinti visuotine visų piliečių teise neatsižvelgiant į jų gyvenamąją vietą.

1.12 EESRK pabrėžia, kad IRT turi būti visiškai integruotos į švietimo politiką, kad visi piliečiai galėtų skaitmeninį raštingumą ir IRT įgūdžius ugdyti visą gyvenimą ⁽⁶⁾. Komitetas sutinka, kad visai visuomenei ir ekonomikai reikalingas tvirtų skaitmeninių žinių ugdymas. Komitetas taip pat mano, jog svarbu vykdyti tokią politiką, kuri ugdant IRT raštingumą skatintų lyčių lygybę.

1.13 Ypatingą dėmesį reikėtų atkreipti į specialiai darbo neturintiems piliečiams skirtą skaitmeninio raštingumo ir e. įgūdžių ugdymą, taip pat į dirbančių žmonių kvalifikacijos kėlimą, nes naujų įgūdžių reikės norintiems toliau dirbti skaitmeninės ekonomikos sąlygomis.

1.14 Komitetas ragina Komisiją pagalvoti, kaip būtų galima pasinaudoti viešąja IRT infrastruktūra, pirmiausia, plačiajuosčio ryšio ir informatikos išteklių mokyklose ir bibliotekose, IRT įgūdžių ir skaitmeninio raštingumo ugdymo visoje ES politikai paremti.

1.15 Vartotojų pasitikėjimas – novatoriškų skaitmeninių paslaugų paklausos skatinimo pagrindas. Šį pasitikėjimą sustiprintų griežtesnė vartotojų apsauga teisės aktais, įskaitant, sutarčių nesilaikymą reglamentuojančių taisyklių taikymą tais atvejais, kai vartotojams neužtikrinama reklamose interneto paslaugų teikėjų pažadėta plačiajuosčio ryšio sparta.

1.16 Komitetas dar kartą prašo Komisijos greičiau pateikti pasiūlymus dėl Europos pasitikėjimo ženklo įmonėms. Kaip savo ankstesnėse nuomonėse teigė EESRK ⁽⁷⁾, ES lygmens e-prekybininkų sertifikavimo ir ženklavimo sistema labai padidintų vartotojų pasitikėjimą skaitmenine, tarpvalstybine prekyba, o MVĮ leistų plėsti tarpvalstybinį interneto verslą.

1.17 Komitetas atkreipia Komisijos dėmesį į jo nuomonę *Atviras internetas ir tinklo neutralumas* ⁽⁸⁾ ir primygtinai prašo, kad tinklo neutralumo principas kiek galima greičiau būtų oficialiai įtvirtintas ES teisėje.

1.18 EESRK norėtų, kad visiems piliečiams būtų parengta vartotojų apsaugą sustiprinsianti Skaitmeninių teisių chartija.

1.19 Komitetas vėl ragina Komisiją pasinaudoti ta didele sinergija, kuri atsirastų į Skaitmeninę darbotvarkę tinkamai įtraukus GNSS programas.

1.20 Besivystant skaitmeninei visuomenei, internetu pradeda teikti vis daugiau svarbių viešųjų paslaugų, todėl Komitetas pabrėžia, kad Komisijai reikia kryptingai remti strategijas, kuriomis siekiama visoje Europos Sąjungoje padidinti e. įtrauktį. Ypač reikėtų pasirūpinti dėl negalios, raštingumo problemų, amžiaus, ekonominių galimybių ar lyties nepalankioje padėtyje esančių piliečių įtrauktimi. EESRK teigiamai vertina skaitmeninio raštingumo čempionų išrinkimą valstybėse narėse (angl. *digital champions*) ir lauks, kol galės susipažinti su ataskaitomis apie šios strategijos efektyvumą.

⁽⁴⁾ OL C 229, 2012 7 31, p. 1–6.

⁽⁵⁾ CES273-2012_00_00_TRA_AC_LT.DOC.

⁽⁶⁾ OL C 318, 2011 10 29, p. 9–18.

⁽⁷⁾ OL C 54, 2011 2 19, p. 58–64.

⁽⁸⁾ OL C 24, 2012 1 28, p. 139–145.

2. Svarbiausios Komisijos komunikato nuostatos

2.1 Skaitmeninė ekonomika auga septynis kartus greičiau už likusią Europos ekonomiką, o 50 proc. viso Europos ūkio produktyvumo augimo yra susiję su investicijomis į IRT. Įvairiuose Europos ekonomikos sektoriuose dirba daugiau kaip 4 milijonai IRT specialistų ir jų skaičius, nepaisant krizės, didėja 3 proc. per metus. IRT yra svarbios transformacinės technologijos, kurios prisideda prie struktūrinių pokyčių tokiuose sektoriuose kaip energetika, sveikatos priežiūra, finansų paslaugos, apdirbamoji pramonė, viešosios paslaugos ir švietimas. Vis dėlto šiuo metu fragmentiška visos Europos politika ir struktūrinės kliūtys trukdo išnaudoti šį potencialą.

2.2 Komunikate išdėstyti Komisijos planai skatinti ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą Europoje nukreipiant skaitmeninę darbotvarkę į keletą svarbių sričių:

- **bendrosios skaitmeninės rinkos** ⁽⁹⁾ sukūrimas iki 2015 m.,
- **skaitmeninių inovacijų viešajame sektoriuje** spartinimas pasinaudojant Europos infrastruktūros tinklų priemonę ⁽¹⁰⁾,
- greitesnis **sparčiojo interneto** diegimas,
- **debesų kompiuterijos** strategijos ⁽¹¹⁾ įgyvendinimas, sumažinsiantis išlaidas IRT ir padidinsiantis našumą, augimą ir darbo vietų skaičių,
- Europos **kibernetinio saugumo strategijos** ⁽¹²⁾ įgyvendinimas. Komisija taip pat siūlo plėsti Pasaulinį aljansą kovai su vaikų seksualiniu išnaudojimu internete ⁽¹³⁾,
- didžiosios koalicijos **skaitmeniniams igūdžiams ir užimtumui** skatinti kūrimas. Ši koalicija, koordinuodama Europos veiksmus, stengsis padidinti darbo vietų skaičių ir pagerinti e. igūdžius,
- palankesnės aplinkos naujai įsteigtoms įmonėms ir veiksmų plano interneto **verslumui** kūrimas.

Tikimasi, kad įgyvendinus komunikate siūlomas priemones ilgainiui įvairiuose ekonomikos sektoriuose bus sukurta 3,8 milijono naujų darbo vietų.

- **naujos elektronikos pramonės strategijos**, kurioje mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir inovacijų finansavimas bus pirmiausia skiriamas strateginiams poreikiams, susijusiems su svarbiausiomis technologijomis, įgyvendinimas.

⁽⁹⁾ OL C 143, 2012 5 22, p. 69–73, OL C 299, 2012 10 4, p. 165–169.

⁽¹⁰⁾ OL C 143, 2012 5 22, p. 116–119.

⁽¹¹⁾ OL C 76, 2013 3 14, p. 15–19 ir OL C 24, 2012 1 28, p. 40–47.

⁽¹²⁾ JOIN(2013) 1 final.

⁽¹³⁾ OL C 317, 2009 12 23, p. 43–48, OL C 48, 2011 2 15, p. 138–144, OL C 24, 2012 1 28, p. 154–158.

3. Bendrosios pastabos

3.1 Reikėtų padaryti daug daugiau, kad būtų sukurtas Skaitmeninėje darbotvarkėje numatytas efektyvus veiklos ciklas, susijantis skaitmeninę infrastruktūrą, turinį, paslaugas, rinką ir inovacijas ir vedantis link didesnio našumo ir augimo. Bendroji skaitmeninė rinka – dar tolimas tikslas, o valstybėse narėse labai skiriasi infrastruktūros vystymo ir reguliavimo reformų tempas.

3.2 Europos ekonomika yra apimta krizės. 27 ES valstybėse narėse darbo neturi daugiau kaip 26 milijonai žmonių arba 10,9 proc. darbo jėgos. Tokia sudėtinga Europos ekonomikos padėtis dar blogiau atrodo ją palyginus su konkurentais pasaulyje: nedarbas JAV sausio mėn. tesiekė 7,7 proc. (tai žemiausias rodiklis per pastaruosius 4 metus), o Japonijos – 4,3 proc.

3.2.1 Naujausi Eurostato duomenys ⁽¹⁴⁾ taip pat atskleidžia didelius skirtumus tarp valstybių narių. Austrijoje ir Vokietijoje nedarbas siekia vos 4,8 proc. ir 5,4 proc., o Graikijoje ir Ispanijoje – viršija 26 proc.

3.2.2 Ypač daug bedarbių tarp jaunesnių kaip 25 metų žmonių. Graikijoje ir Ispanijoje darbo neturi daugiau nei vienas iš dviejų jaunuolių – čia jaunimo nedarbas sudaro atitinkamai 58,4 proc. ir 55,7 proc.

3.3 Skaitmeninė darbotvarkė nustato plataus užmojo plačiajuosčio ryšio skvarbos ir spartos tikslus ir reikalauja, kad valstybės narės imtųsi priemonių, taip pat ir teisinių, kad būtų sudarytos geresnės sąlygos investicijoms į plačiajuosčių ryšių. Vis dėlto, Komisija teigia ⁽¹⁵⁾, kad Europa savo plačiajuosčio ryšio infrastruktūra atsilieka nuo pasaulinių konkurentų. Į spartųjų plačiajuosčių ryšių kai kuriose Azijos valstybėse ir JAV pradėta investuoti greičiau, taigi skvarba ten didesnė ir ryšys greitesnis. Nuo 2011 m. gruodžio mėn. Pietų Korėja, kurioje iš 100 gyventojų 20,6 proc. yra užsisakę šviesolaidinio interneto paslaugą, tebėra geriausiai šį interneto ryšį įsisavinusi valstybė pasaulyje, t. y. ji dvigubai lenkia Švediją, kurios rodiklis – 9,7 proc. – yra geriausias ES). Japonija yra antroje vietoje pagal šviesolaidinio interneto įsisavinimą – čia sparčiojo ryšio paslauga naudojasi 17,2 proc. gyventojų.

3.4 Skaitmeninė įtrauktis turėtų būti visų piliečių teisė neatšizvelgiant į jų padėtį visuomenėje. Reikia ypač daug pastangų rūpinantis tais piliečiais, kurie nepalankioje padėtyje atsidūrė dėl fizinės negalios, ekonominių galimybių, amžiaus, raštingumo problemų ar lyties.

3.5 Priega prie sparčiojo plačiajuosčio ryšio turi tapti visuotine ES piliečių teise. 2010 m. Komisija iškėlė klausimą, ar plačiajuostis ryšys neturėtų tapti vienu iš universaliųjų paslaugų įpareigojimų ⁽¹⁶⁾. Į šį klausimą reikia skubiai atsakyti, kad būtų galima skatinti piliečių gerovę, užimtumą ir skaitmeninę įtrauktį.

⁽¹⁴⁾ http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Unemployment_statistics

⁽¹⁵⁾ SWD(2013) 0073 (1 dalis).

⁽¹⁶⁾ COM(2008) 572 final.

3.6 Vyriausybės turėtų užtikrinti, kad skaitmeninė prieiga ir skaitmeninis raštingumas būtų prieinami visiems. Komitetas norėtų, kad visi piliečiai turėtų galimybę profesiniais, asmeniniais ir pilietiniais tikslais visą gyvenimą ugdyti e. įgūdžius.

3.7 Skaitmeninio atotrūkio svarba vis didėja sparčiojo plačiajuosčio ryšio požiūriu, nes piliečiai, naudodamiesi baziniu ryšiu, ne tik neturi prieigos prie informacijos, bet ir negali gauti tik sparčiuoju internetu teikiamų skaitmeninių (e. sveikatos, e. švietimo ir e. valdžios) paslaugų.

3.8 Europos skaitmeninės darbotvarkės rezultatų suvestinė⁽¹⁷⁾ ir naujausi Eurostat duomenys⁽¹⁸⁾ rodo, kad skaitmeninis atotrūkis didėja, o skirtumai tarp valstybių narių yra didžiuliai. 2012 m. 27 ES valstybėse narėse 28 proc. namų ūkių neturėjo plačiajuosčio ryšio. Vokietijoje, Suomijoje, Švedijoje ir Jungtinėje Karalystėje per 80 proc. namų ūkių turi plačiajuosčių ryšių, tuo tarpu Bulgarijoje, Graikijoje, Italijoje ir Rumunijoje plačiajuosčių internetą turi mažiau kaip 60 proc. namų ūkių. Kaimo vietovėse 90 proc. namų ūkių neturi plačiajuosčio ryšio. Kaimo vietovėse sparčiojo interneto tebelaukia 35 milijonai namų ūkių ir jeigu nebus pakankamai pasirūpinta tais piliečiais, kurie gyvena ne miestuose, jų socialinė ir ekonominė padėtis blogės toliau.

3.9 Skaitmeninis raštingumas ir naudojimas internetu yra labai susiję su plačiajuosčiu ryšiu: nors Suomijoje ir Švedijoje internetu niekada nesinaudojo mažiau kaip 10 proc. žmonių, šis rodiklis Bulgarijoje, Graikijoje ir Rumunijoje viršija 40 proc.

3.10 Planavimo taisyklių reforma, pažangus infrastruktūros planavimas, investicijų skatinimas ir novatoriškos technologijos gali padėti sumažinti atotrūkį plačiajuosčio ryšio srityje. Vis dėlto, ir piliečiai turi elgtis atsakingai ir prisidėti prie sparčiojo interneto ryšio diegimo.

3.11 Jeigu tikimasi pasiekti Skaitmeninės darbotvarkės tikslus, reikia pasitikėjimo ir dalyvavimo. Be pasitikėjimo mažai kam reikės daugybės didžiulį augimo potencialą turinčių novatoriškų paslaugų, pavyzdžiui, e. prekybos ir debesų kompiuterijos. Norint stiprinti pasitikėjimą reikia užtikrinti, kad teisės nuostatos neatsilikytų nuo technologijų ir sandorių raidos bendrojoje skaitmeninėje rinkoje. Deja, taip nėra, ir skubiai reikėtų daugiau pažangos ypač svarbių priemonių, tokių kaip kolektyvinis žalos atlyginimas, srityje. Dar 2009 m. Komitetas siūlė dėl tokių priemonių priimti direktyvą⁽¹⁹⁾.

3.12 Skaitmeninės darbotvarkės sėkmingumui labai svarbu, kad visi visuomenės sluoksniai visapusiškai įsitrauktų į strategijos tobulinimą ir vykdymą ir konsultuojantis jiems būtų tinkamai atstovaujama. Deja, vartotojai ir apskritai piliečiai

dažnai nepakankamai aktyviai dalyvauja diskusijose dėl tam tikrų esminių klausimų, todėl Komisijai reikia dėti daugiau pastangų, kad būtų užtikrintas visų pilietinės visuomenės narių atstovavimas visose diskusijose.

4. Konkrečios pastabos

4.1 Kadangi sparčiojo interneto diegimas visoje ES yra toks svarbus, Komitetas ragina Komisiją pasiūlyti įvairių finansavimo priemonių investicijoms į Europai reikalingą plačiajuosčio ryšio infrastruktūrą spartinti, ypač tais atvejais, kai įprastos rinkos užtikrinamos grąžos nepakanka.

4.2 Komitetas teigiamai vertina Komisijos norą mažinti plačiajuosčio ryšio infrastruktūros diegimo sąnaudas ir atkreipia Komisijos dėmesį į šių sąnaudų sumažinimo didinamąjį poveikį ekonomikai ir gyvenimo kokybei. Komitetas taip pat ragina visus suinteresuotuosius subjektus uoliai dirbti šia linkme.

4.3 Komitetas ragina Komisiją ir valstybes nares visišku Radijo spektro politikos programos įgyvendinimu padėti greitai pasiekti plačiajuosčio ryšio skvarbos tikslą⁽²⁰⁾.

4.4 Diegiant sparčiojo interneto ryšį visiems naujiems operatoriams turi būti užtikrinta vienoda ir konkurencinga prieiga prie infrastruktūros, kitaip bus iškreiptas arba sumažės paslaugų pasirinkimas vartotojams.

4.5 Komitetas mano, kad sparčiajam plačiajuosčiam ryšiui reikia sukurti sąnaudų apskaičiavimo modelius, kuriuos būtų galima nuosekliai taikyti visoje ES. Tokius modelius galėtų naudoti nacionalinės reguliavimo institucijos; jie padėtų užtikrinti, kad sąnaudos visur būtų teisingos ir apskaičiuojamos taikant tuos pačius standartus.

4.6 Naujose skaitmeninėje ekonomikoje sukurtose darbo vietose darbuotojai turi gebėti naudotis skaitmeninėmis technologijomis, o kartais turėti ir specialių IRT įgūdžių. Deja, Europa neparuošia tiek darbuotojų, kiek reikia augančiam IRT sektoriui. Nors ES šiuo metu yra rekordinis nedarbas, IRT pramonė prognozuoja, kad iki 2015 m. IRT sektoriuje atsiras 700 000 laisvų darbo vietų. Ši IRT įgūdžių atotrūkį būtina skubiai sumažinti imantis visų būtinų neeilinių priemonių.

4.6.1 Priimdama Naujų įgūdžių ir darbo vietų kūrimo darbotvarkę, Komisija įsipareigojo parengti ES lygmens strategiją ir priemones, kurios padėtų valstybėms narėms integruoti IRT kompetencijas ir skaitmeninį raštingumą į pagrindinę mokymosi visą gyvenimą politiką. Jeigu Europa nori greitai pasiekti rezultatų, jai reikalingas šis strategijos „Europa 2020“ elementas.

⁽¹⁷⁾ <https://ec.europa.eu/digital-agenda/en/scoreboard>

⁽¹⁸⁾ http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/information_society/data/main_tables

⁽¹⁹⁾ OL C 128, 2010 5 18, p. 97–102.

⁽²⁰⁾ OL C 107, 2011 4 6, p. 53–57.

4.6.2 Didelis jaunimo nedarbas iš dalies susijęs su tuo, kad švietimo politika neatitinka darbdavių poreikių. Todėl valstybės narės turėtų kuo skubiau spręsti šią problemą, įtraukdamos naujas IRT igūdžių programas į aukštojo mokslo ciklą. Taip pat svarbu, kad IRT mokymo politika skatintų lyčių lygybę.

4.6.3 Jau dirbantiems žmonėms vis dažniau prireikia gebėjimo naudotis skaitmeninėmis technologijomis savo našumui ir darbo vietos lankstumui palaikyti. Darbuotojams, kurie neturi būtinų gebėjimų naudotis skaitmeninėmis technologijomis, ateityje gali sumažėti darbo arba gali iškilti nedarbo grėsmė. Todėl Europos produktyvumui ir konkurencingumui svarbu, kad įmonės ir darbuotojai bendradarbiautų įgyvendindami kvalifikacijos kėlimo programas, kurių tikslas – suteikti papildomų žinių skaitmeninių technologijų srityje arba apskritai išmokyti tomis technologijomis naudotis.

4.6.4 Be to, norint kovoti su rimta Europos nedarbo problema būtina, kad specialios IRT igūdžių ir skaitmeninio raštingumo programos būtų pirmiausia rengiamos padėti bedarbiams sugrįžti į apmokamas darbo vietas.

4.6.5 Plačiajuostis ryšys ir informatikos ištekliai mokyklose, viešosiose bibliotekose ir kituose viešuosiuose pastatuose turėtų tapti taisykle – tai padėtų ugdyti IRT igūdžius ir skaitmeninį raštingumą visoje ES.

4.7 Ankstesnėse nuomonėse Komitetas ragino parengti Piliiečių interneto teisių chartiją⁽²¹⁾. EESRK teigiamai vertina Komisijos ES interneto teisių kodeksą⁽²²⁾, tačiau mano, kad ES turėtų sukurti Skaitmeninių teisių chartiją ir užtikrinti neabejotiną visų vartotojų apsaugą. Šis raginimas neseniai nuskambėjo EESRK nuomonėje dėl įtraukios skaitmeninės vidaus rinkos⁽²³⁾.

4.8 Europos vartotojai skundžiasi, kad jų interneto paslaugų teikėjai neužtikrina jiems tos interneto ryšio spartos, kuri nurodyta sutartyse. Toks sutarčių nesilaikymas ir klaidinanti reklama mažina pasitikėjimą skaitmenine rinka. Problemą reikia spręsti griežtesniais teisės aktais ir jų įgyvendinamosiomis nuostatomis.

4.9 EESRK pabrėžia, jog bendrosios skaitmeninės rinkos sukūrimui labai svarbi Elektroninės prekybos vystymo veiksmų plano, Žaliosios knygos dėl mokėjimų kortele, internetu ir mobiliuoju telefonu ir Europos vartotojų darbotvarkės pažanga.

4.10 Ankstesnėje nuomonėje⁽²⁴⁾ Komitetas tvirtai pritarė siūlomam ES bendrajam duomenų apsaugos reglamentui. EESRK tikisi, kad visuotinė ES duomenų apsaugos taisyklių reforma oficialiai bus patvirtinta kiek galima greičiau. Svarbu, kad diskutuojant dėl Bendrojo duomenų apsaugos reglamento

būtų atsižvelgta į galimą jo poveikį kitoms politikos sritims. Dėl pernelyg griežtų ipareigojimų gali sumažėti galimybių naudoti asmens duomenis visuomenės labui ir siekti Skaitmeninės darbotvarkės tikslų (pavyzdžiui, vykdyti pacientų duomenų stebėseną norint numatyti tam tikros ligos evoliuciją, įdiegti pažangiuosius tinklus elektros energijos vartojimui valdyti).

4.11 Komitetas dar kartą prašo Komisijos greičiau pateikti pasiūlymus dėl Europos pasitikėjimo ženklo įmonėms. Kaip teigiama ankstesnėse EESRK nuomonėse⁽²⁵⁾, ES lygmens e. prekybininkų sertifikavimo ir ženklinimo sistema užtikrintų, kad įsigydami prekes ir paslaugas internetu, vartotojai turėtų visuotinę apsaugą, nepaisant šalių sienų. Tai labai padidintų vartotojų pasitikėjimą skaitmenine tarpvalstybine prekyba, o MVĮ padėtų kurti tarptautinį interneto verslą.

4.12 Komitetas norėtų, kad Komisija ne tik užtikrintų nacionalinių elektroninės atpažinties sistemų sąveikumą Europoje, bet ir pagalvotų apie galimybę sukurti savanorišką elektroninės atpažinties programą visiems ES piliečiams, kuriems ribotam naudojimui būtų suteikta ES patvirtinta e. tapatybė atliekant elektroninės prekybos sandorius.

4.13 Norėdamos paskatinti skaitmeninę ekonomiką valstybės narės ir regionų valdžios institucijos turėtų viešose vietose sukurti daugiau belaidžio ryšio zonų.

4.14 Komitetas teigiamai vertina Komisijos ketinimą priimti Rekomendaciją dėl vartotojams atviro interneto išsaugojimo, tačiau primygtinai reikalauja, kad tinklo neutralumo principas būtų kiek galima greičiau oficialiai įtvirtintas ES teisėje. Komitetas atkreipia Komisijos dėmesį į EESRK nuomonę *Atviras internetas ir tinklo neutralumas*⁽²⁶⁾, kurioje aiškinama, kad tinklo neutralumo tikslas – užtikrinti, kad interneto paslaugas teikiančios bendrovės privalėtų taikyti vienodas sąlygas visiems panašių internetinių duomenų šaltiniams ir nediskriminuoti skirtingų rūšių duomenų srautų komerciniais sumetimais.

4.15 Atsiradus debesų kompiuterijai padidėjo būtinumas apsaugoti visuomenę, jos duomenis ir privatų gyvenimą, ypač tais atvejais, kai Europos vartotojų ir įmonių duomenys saugomi ne ES arba ne ES įmonių. EESRK primena Komisijai apie neseniai priimtą savo nuomonę dėl debesų kompiuterijos strategijos⁽²⁷⁾, kurioje Komisija raginama stiprinti reguliavimo sistemą siekiant:

— saugoti duomenis ir privatumą

— valdžios institucijoms užtikrinti prieigą prie duomenų,

⁽²¹⁾ OL C 229, 2012 7 31, p. 1–6.

⁽²²⁾ <https://ec.europa.eu/digital-agenda/en/code-eu-online-rights>

⁽²³⁾ CES273-2012_00_00_TRA_AC_LT.DOC.

⁽²⁴⁾ OL C 229, 2012 7 31, p. 90–97.

⁽²⁵⁾ OL C 54, 2011 2 19, p. 58–64.

⁽²⁶⁾ OL C 24, 2012 1 28, p. 139–145.

⁽²⁷⁾ OL C 76, 2013 3 14, p. 59–65.

- kontroliuoti duomenis ir valdyti konfliktus tarp naudotojų ir tiekėjų,
- užtikrinti perkeliamumą ir sąveikumą.

EESRK taip pat ragina Komisiją atsižvelgti į būtinybę užtikrinti, kad bet kokią ES lygmeniu priimtą debesų kompiuterijos reguliavimo sistemą būtų galima keisti ateityje, nes šios technologijos dar kurį laiką vystysis labai sparčiai ir nenuspėjamai.

4.16 EESRK atkreipia dėmesį į paskelbtą ES kibernetinio saugumo strategiją ir tikisi peržiūrėti ją papildančių priemonių paketą, įskaitant siūlomą Tinklų ir informacijos saugumo direktyvą.

4.17 Reikia specialių priemonių vaikų ir pažeidžiamų asmenų interesams internete apsaugoti, pirmiausia priemonių, susijusių su duomenų apsauga, sukčiavimu internete ir nesąžininga rinkodara bei reklama, kurios naudojasi vartotojų pažeidžiamumu. EESRK atkreipia Komisijos dėmesį į daugybę savo nuomonių šiuo klausimu⁽²⁸⁾, pirmiausia į *Nuomonę dėl Europos strategijos dėl geresnio interneto pritaikymo vaikų poreikiams*⁽²⁹⁾ ir *Nuomonę dėl jaunimui ir vaikams skirtos reklamos taisyklių*⁽³⁰⁾.

4.18 Kaip teigiama Komiteto *Nuomonėje dėl Europos skaitmeninės darbotvarkės*⁽³¹⁾, atviri standartai palengvina konkurenciją ir MVĮ suteikia galimybių augti ir konkuruoti pasauliniu mastu. Todėl Skaitmeninės darbotvarkė turėtų nedviprasmiškai skatinti ir remti visų Europos IRT produktų ir paslaugų atvirus standartus.

4.19 JAV ir Azijos bendrovės dominuoja IRT sektoriuje. Europa tiesiog išpūdingai nesugebėjo pasinaudoti IRT inovacijoms ir nesukūrė tokių rinkoje pirmaujančių megabendrovių, kaip „Google“, „Microsoft“, „Apple“ ar „Samsung“. Komitetas palankiai vertina ketinimą parengti naują mikroelektronikos ir nanoelektronikos pramonės strategiją, tikintis padidinti Europos patrauklumą investicijoms į dizainą ir gamybą, taip pat padidinti Europos dalį pasaulinėje rinkoje. Tačiau ES politika turi būti radikaliai keičiama, kad Europos bendrovėms būtų užtikrinta palanki ekosistema, kurios joms reikia, kad taptų pasaulinės rinkos lyderėmis IRT technologijų ir paslaugų srityje.

4.20 Komisija taip pat privalo užtikrinti, kad tokia pramonės politika skatintų tinkamą investicijų valdymo praktiką: investuojama turėtų būti vadovaujantis numatoma ekonomine ir (arba) visuomene grąža, o siekiant gauti numatytos naudos visos investicijos turėtų būti griežtai reguliuojamos.

4.21 Siūlomų investicijų į mokslinius tyrimus, technologijų plėtrą ir inovacijas valdymas turi užtikrinti gerą programų ir projektų koordinavimą siekiant maksimizuoti naudą ir išvengti nuostolių dėl pastangų dubliavimosi.

4.22 EESRK mano, kad didelės investicijos į GNSS technologijas ir paslaugas turėtų prisidėti prie Skaitmeninės darbotvarkės sėkmės. Todėl Komitetas dar kartą ragina Komisiją suprasti, koks būtų sinerginis efektas tinkamai įtraukus GNSS programas į Skaitmeninės darbotvarkės formavimą ir įgyvendinimą. EESRK į šį klausimą jau atkreipė dėmesį savo nuomonėje dėl Skaitmeninės darbotvarkės⁽³²⁾.

2013 m. gegužės 22 d., Briuselis

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkas
Henri MALOSSE

⁽²⁸⁾ OL C 54, 2011 2 19, p. 58–64, OL C 128, 2010 5 18, p. 69–73 ir OL C 224, 2008 8 30, p. 61–66.

⁽²⁹⁾ OL C 351, 2012 11 15, p. 68–72.

⁽³⁰⁾ OL C 351, 2012 11 15, p. 6–11.

⁽³¹⁾ OL C 54, 2011 2 19, p. 58–64.

⁽³²⁾ OL C 54, 2011 2 19, p. 58–64.